Mielipide

Soten johtamisen on nyt muututtava

Moni kysyy mikä muuttuu, kun hyvinvointialue käynnistyy vuoden 2023 alussa. Eräs toimintatapa muuttuu oleellisesti. Rahat on ennakolta tiedossa valtiolta ja loppulaskua ei saa lähettää mihinkään. Jos lähetään lasku valtionvarainministeriöön, niin se tuskin maksaa.

Uudessa järjestelmässä valtio maksaa laskennallisten perusteiden mukaan osuutensa hyvinvointialueelle. Valtion osuutta ei voi kasvattaa palveluja laajentamalla tai kuluja lisäämällä. Johtamisessa tämä tarkoittaa nyt täysin erilaista otetta. Sairaanhoitopiirien johtamismalli ei nyt käy. Toiminta on sopeutettava sellaisten tulojen puitteisiin, jotka ennakolta tiedetään. Jokainen kustannuslisäys joudutaan rahoittamaan jostakin toisesta kohtaa oman budjetin sisällä. Tästä näkökulmasta palvelujen laajentaminen, palvelutason oleellinen nostaminen sekä nykypalvelujen säilyttäminen ovat omavastuisesti tulevan aluevaltuuston päätösvallassa.

Tähän asti sairaanhoitopiirivetoiset sotet ovat hallinneet keskustelua julkisuudessa sillä, minkä kokoisen laskun ne voivat lähettää kunnille ja missä vaiheessa vuotta laskun koko tiedetään. Julkisuudessa on kuntia jopa soten osalta moitittu kitsaiksi! Kunnat ovat maksaneet kaikki kustannukset, joita muut tulot eivät ole sotessa kattaneet. Tämä on mahdollistanut sairaaloiden kilpavarustelun.

Kunnan valtionosuudet on maksettu laskennallisin perustein, mutta sairaanhoitopiirit ovat saaneet tulonsa kunnilta kustannusten perusteella. Kunnat ovat nyt toimineet valtion ja sairaanhoitopiirien välillä taloudellisena vaimentimena. Eli ovat ottaneet soteiskut vastaan talouden osalta. Tämän on erityisesti näkynyt Etelä-Savon kuntien taloudessa ja kuntalaisille veroprosenttien korotuksina. Nyt malli jää historiaan.

Oleellinen kysymys uudessa mallissa on palvelujen optimointi tarpeeseen nähden ja palvelujen suuntaaminen vaikuttavuuden näkökulmasta. Siksi valtakunnallisissa tavoitteissa painopiste on peruspalvelujen vahvistamisessa, hoitoon pääsyn ensimmäisen kynnyksen madaltamisessa sekä lähipalvelujen toimivuudessa. Erikoissairaanhoidon kilpavarusteluun ei ole enää mahdollisuutta tiedossa olevan rahoituksen puitteissa.

Tuleva valittava aluevaltuusto joutuu tiukan paikan eteen. Tarpeita ja toiveita palveluista ja palveluverkostosta on paljon enemmän kuin mihin rahat riittävät. Lupauksia annetaan tällä hetkellä ilman tietoa rahoituksesta. Lupausten lunastus edellyttää nykyisen kustannusrakenteen uudelleen arviointia.

Johtamisessa astutaan uuteen aikaan. Kenenkään selän taakse ei voi mennä. Oman pussin varassa on tultava toimeen. Toisaalta valtio on myös uuden tosiasian edessä. Kun se säätää uusia velvoitteita hyvinvointialueelle, se ei voi mennä enää kuntien kassalle. Kunnan eivät enää vaimenna iskua talouden kannalta. Rahat on löydyttävä jo eduskunnassa. Jos rahaa ei ole, uusia velvoitteita ei voi asettaa.

Heikki Laukkanen
kunnallisneuvos, aluevaaliehdokas (kesk.)
Juva

Olen ehdolla aluevaltuustoon!

Kokemusta uuden rakentamiseen

Uuden rakentamisessa hyötyä on pitkästä kokemuksesta. Talous ja numerot on hyvä tuntea. Lähipalveluiden puolustaminen vaatii kovaa työtä, verkostoja ja osaamista.

Äänestä sillanrakentajaa keskeltä maakuntaa!

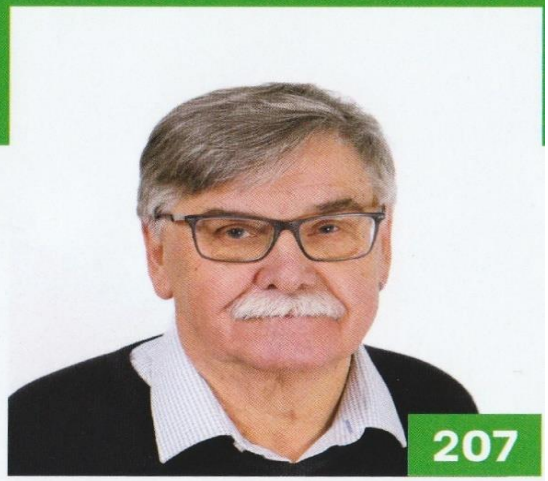

207

Heikki Laukkanen
Kunnallisneuvos, Juva

Keskusta
Se kotimainen.

Mielipide

Palveluiden tarve kasvaa

Ikärakenne Etelä-Savossa muodostaa haasteen, johon hyvinvointialue joutuu vastaamaan seuraavan 15–20 vuoden aikana. Sosiaali- ja terveyspalvelujen tarve kasvaa voimakkaasti. Tästä ei selvitä säästämällä, supistamalla, henkilöstöä vähentämällä tai palveluverkkoa karsimalla.

Sote-uudistuksen tavoite on taata tasalaatuiset palvelut kaikille suomalaisille, myös Etelä-Savossa. Palvelut tulee toki tuottaa taloudellisesti.

Ei riitä, että puhelin ei vastaa, laitetaan jonoon, seurataan tilannetta tai toivotaan parasta.

Korona on paljastanut terveydenhuoltojärjestelmän haavoittuvuuden, henkilökunta on ylikuormittunut ja alalta poistuminen on yleistynyt. Samalla alan vetovoima nuorten keskuudessa vähenee. Miten tilanne korjataan?

Seuraavat 10–20 vuotta testaavat järjestelmämme, joka toki on maailmanluokkaa. Kuolema poistaa osittain isojen ikäluokkien ”hoito-ongelman” vuoteen 2040 mennessä. Mutta mitä sitä ennen? Ei riitä, että puhelin ei vastaa, laitetaan jonoon, seurataan tilannetta tai toivotaan parasta.

Riittävät resurssit ja korkea osaamisen taso takaavat että haasteista selvitään. Jotta palvelut pystytään tuottamaan tasokkaasti, on kyettävä huolehtimaan henkilökunnan hyvinvoinnista. Talkoisiin tarvitaan kaikki: julkinen ja yksityinen sektori, kansalaisjärjestöt ja vapaaehtoiset.

Puretaan aitoja ja rakennetaan siltoja! Poliittiset intohimot tulee unohtaa ja keskittyä yhdessä rakentamaan toimivat hoitopolut, pelastuspalvelut mukaan lukien.

Matti Viljanen
erikoislääkäri, fysiatri,
aluevaaliehdokas (kd.)
Juva